

AKCINĖ BENDROVĖ „ORLEN LIETUVA“

PATVIRTINTA
Kokybės, aplinkosaugos ir
saugos darbe direktoriaus
2024 m. rugpjūčio 7 d.
įsakymu Nr. TV1(1.2-1)-2024-
0361

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA BDS-6/2 „DARBAI UŽDAROSE TALPOSE“

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Instrukcijos paskirtis ir taikymas

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-6/2 „Darbai uždaroje talpoje“ (toliau – Instrukcija) paskirtis – nustatyti darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) reikalavimus, atliekant darbus uždaroje talpoje Akcinėje bendrovėje „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė).
2. Instrukcija taikoma kiekvienam Bendrovės darbuotojui ir kai tai numatyta tarp rangovo (toliau – Rangovas) ir Bendrovės sudarytoje rangos (paslaugų) sutartyje – Rangovo darbuotojui, kontroliuojančiam ir / ar atliekančiam darbus uždaroje talpoje Bendrovėje.

II. NUORODOS

3. Instrukcija parengta atsižvelgiant į šių aktualios redakcijos dokumentų nuostatas:
 - 3.1. Lietuvos higienos norma HN 23:2011 „Cheminų medžiagų profesinio poveikio ribiniai dydžiai. Matavimo ir poveikio vertinimo bendrieji reikalavimai“, patvirtinta 2011 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro;
 - 3.2. ORLEN S.A. standartas S1 Leidimai pavojingiems (taip pat ugnies) darbams;
 - 3.3. ORLEN S.A. standartas S3 Darbai uždaroje talpoje.

III. TERMINAI, APIBRĖŽTYS IR SANTRUMPOS

4. Instrukcijoje vartojami terminai ir apibrėžtys:
 - Angų stebėtojas** – darbuotojas, paskirtas vykdyti visas angų stebėtojo pareigas, numatytas darbų atlikėjų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapo formoje (forma pateikta Instrukcijos 1 priede).
 - Patekimo į uždara talpą vieta** – vieta, pro kurią darbuotojai patenka į uždaros talpos vidų, pvz., liukai, angos, durys ir kt., arba išeina iš jos.
 - Ribinis dydis** – cheminės medžiagos darbuotojo kvėpavimo erdvėje vidutinės koncentracijos, išmatuotos per standartizuotą tyrimo laikotarpį, didžiausias leistinas dydis. Ribiniai dydžiai pateikti Lietuvos higienos normoje HN 23:2011 [3.1].
 - Uždara talpa** – talpa ar erdvė, kurios dydis ir forma leidžia į ją patekti darbuotojams, tačiau dėl esamos ar esamų patekimo į uždara talpą vietos ar vietų dydžio ir formos neleidžia darbuotojui laisvai (nelendant, nešliaužiant ir pan.) į ją patekti ar iš jos išeiti ir ši erdvė neskirta joje būti nuolat. Uždaromis talpomis laikomos kolonos, reaktoriai, talpyklos, krosnys, šuliniai, cisternos, dviejų metrų ir gilesnės iškasos ir pan.
- Kitos sąvokos Instrukcijoje atitinka Bendrovės DSS instrukcijose BDS-6E „Pavojingų darbų elektroninių leidimų išdavimas“ ir BDS-14E „Pavojingų darbų elektroninių nurodymų išdavimas“ apibrėžtas sąvokas. Vadovaujantis šiomis instrukcijomis darbų uždaroje talpoje atlikimui Naftos perdirbimo produktų gamykloje ir Vamzdynų ir terminalo operacijų padalinyje turi būti išduotas darbų leidimas, Šiluminėje elektrinėje – nurodymas.

IV. UŽDAROS TALPOS PARUOŠIAMOSIOS PRIEMONĖS

5. Uždara talpa turi būti izoliuota EIP nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių, vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcija BDS-29 „Įrenginių izoliavimas“.

6. Iš uždaros talpos turi būti pašalinti joje buvę naftos produktai ar kitos cheminės medžiagos iki Instrukcijos 14 punkte nurodytų koncentracijų. Tuo tikslu talpa, priklausomai nuo joje buvusių medžiagų, turi būti plaunama vandeniu, garinama vandens garu, prapučia inertinėmis dujomis ir pan.

7. Jei iš uždaros talpos išvalytose atliekose yra, ar gali būti piroforinių junginių, jos kol bus pašalintos, turi būti nuolat drėkinamos vandeniu.

8. Prie kiekvienos atidarytos patekimo į uždara talpą vietos (liuko, landos, durų ir pan.) matomose vietose turi būti pakabinamas ženklas su tekstu „Atsargiai! Patekimui į uždara talpą reikalingas leidimas“. Bendrovės padalinio, kurio darbuotojas išduoda leidimą / nurodymą darbams uždaroje talpoje vadovas turi užtikrinti, kad toks ženklas būtų pakabintas iškart po to, kai atidaroma patekimo į uždara talpą vieta ir nenuimtas visą laiką, kol ji yra atidaryta.

9. Patekimo į uždara talpą vietos, keliančios pavojų įkristi žmonėms, turi būti apsaugotos arba aptvertos vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcija BDS-20 „Aptvėrimai“.

10. Priklausomai nuo uždaroje talpoje atliekamų darbų pobūdžio, turi būti numatytas atitinkamas vėdinimo būdas (natūralus ar mechaninis), užtikrinantis, kad darbo aplinkos oras atitiktų nustatytus reikalavimus visą darbų atlikimo laiką.

11. Prieš parenkant ventiliatoriaus vietą, įsitikinti, kad šalia ventiliatoriaus nėra uždujinimo šaltinių, dėl kurių ventiliatorius galėtų į uždara talpas įtraukti kenksmingas medžiagas.

12. Ventiliatorius turi būti statomas taip, kad pūstų orą į uždara talpos apačią.

V. APLINKOS ORO KONTROLĖ IR REIKALAVIMAI MEDŽIAGŲ KONCENTRACIJAI

13. Prieš darbų uždaroje talpoje pradžia, taip pat prieš tęsiant anksčiau neužbaigtus darbus, šalia patekimo į uždara talpą angos ir uždara talpos viduje turi būti paimti oro mėginiai, siekiant nustatyti deguonies, sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų ir kenksmingųjų medžiagų, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijas, vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcijos BDS-12 „Nešiojamųjų dujų analizatorių ar detektorių naudojimas“ reikalavimais. Prieš darbų uždaroje talpoje pradžia uždara talpos viduje turi būti išmatuota temperatūra.

14. Uždaroje talpoje leidžiama nenaudoti asmeninių kvėpavimo apsaugos priemonių, jeigu:

14.1. Deguonies koncentracija uždaroje talpoje yra ne mažesnė kaip 19,5 % ir ne didesnė kaip 23,5 %;

14.2. Kenksmingųjų medžiagų, galinčių būti uždaroje talpoje, koncentracijos neviršija ilgalaikio poveikio ribinių dydžių;

14.3. Sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra ne didesnė kaip 0 % ASR;

14.4. Uždaroje talpoje nėra likusių naftos produktų, nuosėdų ar kitų nešvarumų, kuriuos sujudinus gali išsiskirti kenksmingos cheminės medžiagos.

15. Patekti į uždara talpą leidžiama, jeigu temperatūra jos viduje yra ne aukštesnė kaip 40°C.

16. Į uždara talpą draudžiama patekti (nepriklausomai nuo naudojamų kvėpavimo apsaugos priemonių tipo), jeigu:

16.1. Vandeniio sulfido (sieros vandenilio) koncentracija uždaroje talpoje viršija 14 mg/m³ (10 ppm);

16.2. Sprogimo atžvilgiu pavojingų medžiagų koncentracija uždaroje talpoje yra didesnė kaip 10 % ASR.

17. Darbų uždaroje talpoje metu turi būti nustatyta nuolatinė aplinkos oro kontrolė, naudojant dujų analizatorių, kuris nuolat analizuotų pasirinktus darbo aplinkos parametrus bei garsiniu signalu įspėtų apie esančius nukrypimus nuo nustatytų dydžių. Atliekant darbus drėgnoje aplinkoje (pvz., plovimo darbus uždaroje talpoje su aukšto slėgio plovimo įranga) leidimą / nurodymą

išduodančio asmens sprendimu leidžiama nuolatinės aplinkos oro kontrolės, naudojant dujų analizatorių, nevykdyti.

VI. REIKALAVIMAI DARBŲ ATLIKIMO METU

18. Leidimas / nurodymas darbui uždaroje talpoje vienu metu turi būti išduodamas vienam darbų vadovui. Išduoti leidimus / nurodymus tuo pačiu metu atlikti darbus uždaroje talpoje kelių darbų vadovų darbuotojams leidžiama, jei įvertinus galimus pavojus dėl kiekvieno darbų vadovo atliekamų darbų yra numatomos ir įgyvendinamos priemonės, užtikrinančios visų darbuotojų dirbančių uždaroje talpoje saugą (pvz., uždaros talpos skirtinguose lygiuose esančios darbo vietos nuo galimų medžiagų, detalių ir kitų daiktų kritimo iš aukštesniųjų lygių yra apsaugotos pertvaromis, vykdomi darbai nekelia daiktų kritimo, kitų pavojų ir pan.). Tokiais atvejais vertinimą turi atlikti leidimą / nurodymą išduodantis asmuo, kartu su darbų koordinatoriumi ir darbų vadovais bei numatytas priemonės surašyti į darbų vadovams išduodamus leidimus / nurodymus.

19. Jeigu darbų uždaroje talpoje atlikimo metu į uždara talpą apžiūrų ir / ar patikrinimų atlikimui turi patekti pavieniai darbuotojai, darbų vadovas turi laikinai sustabdyti uždaroje talpoje atliekamus darbus, instrukuoti šiuos darbuotojus supažindindamas juos su darbo aplinkos oro mėginių tyrimų rezultatais, reikalingomis naudoti asmeninėmis apsaugos priemonėmis, darbuotojams pasirašant leidime / nurodyme. Prieš patekdami į uždara talpą, darbuotojai turi užsiregistruoti pas angų stebėtoją ir vykdyti jo nurodymus.

20. Tais atvejais, kai angų stebėtojas negali matyti visų į uždara talpą patenkančių darbuotojų ir / ar darbuotojai į uždara talpą patenka (išeina) per keletą angų, turi būti paskirtas toks angų stebėtojų skaičius, kad būtų užtikrintas visų angų stebėjimas. Kiekvienas angų stebėtojas turi pildyti darbų atlikėjų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapą.

21. Gamybinės, lietaus ir buitinės kanalizacijos šuliniuose (toliau – kanalizacijos sistemos) leidžiama dirbti darbuotojams, išmokytiems naudotis izoliuojančiomis kvėpavimo apsaugos priemonėmis.

22. Darbus kanalizacijos sistemose leidžiama vykdyti jų neizoliavus nuo pavojingos energijos šaltinių.

23. Į kanalizacijos sistemas leidžiama patekti tik naudojant izoliuojančias kvėpavimo apsaugos priemones (pvz., kvėpavimo aparatus su oro tiekimu) ir turint patikrintą bei veikiantį dujų analizatorių sprogusių dujų koncentracijos kontrolei darbo aplinkos ore, kuris darbo metu turi būti nuolat įjungtas ir jo rodomi duomenys stebimi.

24. Uždaroje talpoje naudojant elektros įrankius, prietaisus ir kitą įrangą, reikia vadovautis reikalavimais, nurodytais Elektrifikuotų mechanizmų, rankinių elektros prietaisų ir įrankių, buitinių elektros prietaisų ir kilnojamųjų šviestuvų eksploatavimo instrukcijoje BE-2.

25. Bendras dirbtinis apšvietimas uždaroje talpoje turi būti ne mažesnis kaip 50 liuksų (lx).

26. Evakuojimo išėjimai iš uždaros talpos turi būti aiškiai matomi (jeigu reikia – pažymėti ženklais, papildomai apšviesti ir pan.), kilus pavojui darbuotojams turi būti sudaryta galimybė greitai ir saugiai evakuotis iš visų darbo vietų.

27. Uždaroje talpoje leidžiama atlikti ugnies darbus turint išduotą ugnies darbų leidimą / nurodymą.

28. Uždaroje talpoje ugnies darbų atlikimo vieta turi būti aprūpinta angliarūgštės gesintuvu. Draudžiama uždaroje talpoje naudoti miltelinius gesintuvus.

29. Darbuotojas, patenkantis į uždara talpą, privalo būti užsidėjęs apraišus bei prisisėgęs signalinę / gelbėjimo virvę. Signalinės / gelbėjimo virvės vienas galas turi būti pritvirtintas darbuotojo nugaros centre prie apraišų, o kitas prie stabilaus atraminio taško uždaros talpos išorėje. Jei uždaros talpos viename lygmenyje dirba daugiau kaip vienas darbuotojas, tai pakanka, kad būtų paruošta viena signalinė / gelbėjimo virvė, kurią esant reikalui būtų galima ištraukti iš talpos gelbėjamą darbuotoją. Šiuo atveju vienas virvės galas turi būti šalia darbuotojų, o kitas pritvirtintas prie stabilaus atraminio taško uždaros talpos išorėje.

30. Apraišai ir signalinės / gelbėjimo virvės gali būti nenaudojami uždaroje talpoje, iš kurių avarijos atveju signaline / gelbėjimo virve nebūtų galima ištraukti gelbėjamų darbuotojų dėl uždaros talpos konstrukcijos (rektifikacinės, absorbcinės kolonos, krosnyse) ir iškasose, kuriose apsaugos

sistemos nuo įgriuvų, įėjimo į iškasą ir išėjimo iš jos priemonės įrengtos vadovaujantis Bendrovės DSS instrukcija BDS-31 „Žemės darbai“.

31. Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami per talpos viršuje esančią angą, tai virš angos turi būti įrengta žmonių iškėlimo įranga (trikojai, keltuvai ir pan.) arba turi nuolat budėti pakankamas darbuotojų skaičius (ne mažiau kaip trys), galėsiantys iš talpos ištraukti esančius darbuotojus. Jei darbuotojai pagal nustatytą gelbėjimo tvarką turės būti gelbėjami per talpos šone esančią angą, darbuotojų gelbėjimui turi būti numatytos ir naudojamos kitos gelbėjimo priemonės, pvz., talpos viduje įrengiami nuožulnūs (pasvirę) latakai, naudojamos gelbėjimo virvės ir pan.

VII. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI AVARINIAIS ATVEJAIS

32. Įvykus pavojingų (kenksmingų, degių, labai degių ir kt.) medžiagų nutekėjimui, gaisrui, nelaimingam atsitikimui ar kitam incidentui, taip pat nurodžius angų stebėtojų, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui, darbai uždaroje talpoje turi būti nedelsiant nutraukti, visi ugnies šaltiniai išjungti / užgesinti (jei uždaroje talpoje vykdomi ugnies darbai), darbų atlikėjai turi nedelsiant evakuotis iš uždaros talpos.

33. Apie visus įvykusius incidentus kontroliuojantys ir / ar atliekantys darbus uždaroje talpoje darbuotojai turi nedelsiant pranešti Bendrovės Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui telefonu 3333 (paskambinus iš fiksuoto ryšio tinklo telefono) arba telefonu +370 443 93333 (paskambinus iš bet kurio telefono) ir objekto, kuriame dirbo, darbuotojams. Jei darbai vykdomi Būtingės terminale, apie visus incidentus kontroliuojantys ir / ar atliekantys darbus uždaroje talpoje darbuotojai turi nedelsiant pranešti Terminalo operacijų grupės pamainos viršininkui telefonu +370 443 93459 arba +370 686 78112.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Už Instrukcijos periodinės peržiūros ir atnaujinimo organizavimą, kai tai reikalinga, atsakingas Bendrovės kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius.

X. PRIEDAI

1 priedas – Darbų atlikėjų įėjimo į uždarą talpą / išėjimo iš jos laiko registravimo lapo forma.

Parengė
Kontrolės ir prevencijos grupės vadovas
Egidijus Luomanas

(lapo forma)
**Darbų atlikėjų įėjimo į uždara talpą / išėjimo iš uždaros talpos
laiko registravimo lapas**

Data _____ Uždaros talpos (UT) pavadinimas ir Nr. _____

Angų stebėtojas (-ai) _____ nuo _____ iki _____ val.
(vardas, pavardė, pareigos) (stebėjimo laikas)_____

nuo _____ iki _____ val.
nuo _____ iki _____ val.

Darbų atlikėjo vardas, pavardė, pareigos	Darbų atlikėjo įėjimo į UT / išėjimo iš UT laikas					

*Kita lapo pusė***Angų stebėtojas privalo:**

Nuolat, kol darbų atlikėjai yra uždaroje talpoje, būti uždaros talpos išorėje (prie patekimo į uždara talpą vietos ar tos vietos, iš kurios geriausiai galima stebėti darbų atlikėjus);

Skaiciuoti ir bet kuriuo momentu žinoti uždaroje talpoje esančių darbų atlikėjų skaičių bei pildyti šį lapą;

Palaikyti ryšį su darbų atlikėjais ir stebėti jų veiksmus;

Nurodyti darbų atlikėjams evakuotis iš uždaros talpos:

- pastebėjus draudžiamas dirbti sąlygas (kitokias nei nurodytos leidime);
- pastebėjus, kad darbų atlikėjo / atlikėjų elgesys pasikeitė (nusilpimo požymiai, bandymai nusiimti dujokaukę ir pan.);
- pastebėjus, kad padėtis uždaros talpos išorėje gali sukelti pavojų joje esantiems darbų atlikėjams;
- įvykus gaisrui, avarijai, nelaimingam atsitikimui ar kitam pavojų keliančiam įvykiui, suveikus avarinei sirenai ar dujų analizatoriui;
- negalint efektyviai ir saugiai atlikti pačiam nustatytų pareigų.

Nevykdyti jokių kitų pareigų, kurios gali trukdyti tiesioginėms pareigoms – kontroliuoti ir saugoti uždaroje talpoje dirbančius darbuotojus.

Angų stebėtoju, vykdant darbų atlikėjų gelbėjimo darbus, draudžiama patekti į uždaros talpos vidų.

Jeigu darbų atlikėjai patys evakuotis iš talpos negali, angų stebėtojas turimomis ryšio priemonėmis turi nedelsiant pranešti Bendrovės Gamybės valdymo skyriaus dispečeriui telefonu 8 443 93333, kuris į įvykio vietą iškvies gelbėjimo tarnybas (ugniagesius ir skubiąją medicinos pagalbą). Jei darbai vykdomi Būtingės terminale, angų stebėtojas turi nedelsiant pranešti Terminalo operacijų grupės pamainos viršininkui telefonu +370 443 93459 arba +370 686 78112.